

A magyar személynevek korai történetéről Pais, Kniezsa, Bárczi, Benkő, Berrár stb. kutatásai alapján többet tudunk, mint a későbbi korok neveiről. Ennek talán egyik oka, hogy áttekintő földolgozásra a gazdag névanyag következtében nem vállalkozhat senki, a résztanulmányokat pedig nem értékeli megfelelően még a tudományos közvélemény sem, az érdeklődő nagyközönség pedig legjobb esetben megmosolyogja a sok munkát és rengeteg időt, energiát igénylő, címükben és tartalmukban kicsiny területre utaló, de mélységre törekvő részkutatásokat. Néhány ilyen munka mégis született az utóbbi évtizedekben, s nem véletlen, hogy BÁRCZI GÉZA /MNy. LII, 144--57/ és KÁLMÁN BÉLA /MNyj. VII, 23--43/ kutatásai nyitották meg a sort, majd hozzájuk csatlakozott BÁLINT SÁNDOR /MNyTK. 105. sz./, MEZŐ ANDRÁS /Várdai-birtokok jobbágynevei a XV. század közepén. Kisvárd, 1970./, BÜKY BÉLA /NytudÉrt. 70. sz. 138--45/, HAJDÚ MIHÁLY /MNy. LXVII, 180--7/ stb. /Fekete Lajos, Szabó István, Káldy-Nagy Gyula, Vass Előd, Dávid Géza stb. munkáit azért nem sorolom föl, mert elsősorban mint hallatlan értékű adatközlések földolgozásra váró anyagot tartalmaznak./ Eféle névtani földolgozást szeretnék végezni az alábbiakban egy földrajzilag jól körülhatárolható, kisebb terület személyneveiről, viszonylag hosszabb folyamatban a rendelkezésre álló források lehetőségei szerint.

A vizsgált vidék az Ipoly és a Garam folyók köze, a Dunától föl északra addig, amíg a két folyó szinte párhuzamosan fut, vagyis ahol a keletről jövő Ipoly dél felé fordul Visk határában. Ezen a területen a XV--XVI. században, a török hódításig három város: Pásztó - Pastovce/, Visk /Ipolyvisk - Viškovce nad Iplom/ és Százd /Százd - Szadice/ valamint húsz falu Peszek /Nagy- és Kispeszek - Malý, Veľký Pesek/, Mortund, Tergénye /Tergénye - Trhyňa/, Szete /Szete - Kubaňovo/, Metefölde, Falusi, Lontó /Lontó - Lontov/, Kissalló /Garamsalló - Šalov/,

Szakállos /Ipolyszakállos - Ipeľský Sokolec/, Beél /Ipolybél - Bielowce/, Kisölved /Kisölved - Male Ludince/, Zalaba /Zalaba - Zalaba/, Kisgyarmat /Kisgyarmat - Šikenička/, Kiskeszzi /Ipolykiskeszzi - Male Kosihy/, Páld /Garampáld - Pavlová/, Szalka /Szalka - Salka/, Leléd /Leléd - Lela/, Bajta /Bajta - Bajtava/, Kövesd /Garamkövesd - Kamenica nad Hronom/, Helemba /Helemba - Chlaba/, továbbá 11 puszta volt. Az 1570. évi török adóösszeírás szerint ugyanitt húsz falu /Százsd, Visk, Kispeszek, Nagypeszek, Tergeny, Szeti, Lontó, Kissarló, Bil, Kisölved, Pásztóh, Érsekgyarmat, Kiskesző, Páld, Szalka, Lelet, Kicsind, Helemba, Bajta, Kövesd/ és egy puszta volt található.

Két, neveket tartalmazó forrásmunkára támaszkodhattam, amelyeknek anyaga szép időrendben követi egymást: BAKÁCS ISTVÁN, Hont vármegye /Bp., 1971./ című munkája a XIV. századtól közöl jobbágynéveket is a XVI. század húszas éveit, FEKETE LAJOS, Az esztergomi szandzsák 1570. évi adóösszeírása /Bp., 1943./ ugyanennek a vidéknek a címben szereplő időpontból való neveit tartalmazza, s a történelmi változások névanyagára gyakorolt hatását mérhetjük le a két forrásmunka adatainak összehasonlításával, más vidékek korabeli neveinek egybevetésével pedig talán földrajzi különbségek is kirajzolódhatnak.

A XV. századi jobbágynévek előfordulása rendszertelen, esetleges. A huszonötéves ciklusokra bontott kor első időszakából /1401--1425/ csak négy adatot találtam Kövesdről. A továbbiakban azonban szaporodnak az adatok, s bár a következő szakasz /1426--1450/ nevei is csak egyetlen településről /Páld/ való, nagyobb számuk /32/ alapján egybevetésre alkalmasak. A harmadik szakaszban /1451--1475/ 58 személy nevét jegyezték föl különböző községekben, s a negyedik időszakra /1476--1500/ 245-re nőtt az adatok száma. 1501 és 1525 között 155, végül az 1570. évi összeírásban 895 személyről találtam névadatokat. Ennek a nagy számnak az a magyarázata, hogy a családfők mellett a férfitestvérek, fölserdült fiúk és a férfiszolgák neveit is följegyezték, jóllehet családnév nélkül, a családfő teljes neve után sorolták csupán föl a többiek egyéni nevét. /Ebben a dolgozatomban kísérelem meg először használni a keresztnév

terminus technicus helyett az egyénnev, egyéni név meghatározásokat, s így az ómagyar kori egyelemű nevekre, török és zsidó eredetű nevekre egyaránt vonatkozik ez az új terminus. A személynév tehát minden emberi névelemre együttesen és külön-külön is értendő, az egyénnev azonban csak az egyelemű névre, illetőleg többelemű név esetében a gyermekkorban szülőktől kapott névre vonatkozik./

C s a l á d n e v e k

A családnév elmaradásának eseteit négy nagyobb csoportra bontom. Az elsőbe a tulajdonképpeni egyelemű nevek tartoznak, amikor semmiféle más meghatározás nem áll az egyénnev mellett. Ilyen meglehetősen kevés fordult elő a vizsgált névanyagban. Az I. időszakban: I., II.: 1, IV.: 3, V.: 5. Az utóbbi két időszak adataihoz azt kell hozzáfűzni, hogy 3--3 név egyazon településről való, tehát az éppen ott akkor följegyzést végző gyakorlatából eredhet a családnévelhagyás.

A második típusa a családnévhiánynak a névkiegészítőkkel való följegyzés: bíró, kovács, diák, szolga stb. köznevekkel való helyettesítés. Ilyenkor a közszó tulajdonképpen családnévi funkciót tölt be, és nagyon sokszor azzá is válik. Például Viskén 1507-ben Virel /Uriel/ iudex 1512-ben már testvéreivel együtt Bíró családnévvel szerepel: Paulus, Uliel et Gaspar Byro /BAKÁCS, I.m. 81/. A II. időszakban három /egyszer iuratus, kétszer villicus/, a III-ban egy személy /villicus/ többszöri előfordulással, a IV-ben két iudex fordult elő az anyagomban. Az 1570-es összeírásban 58 nevet soroltam ide. Közülük 5 bíró, 2 diák, 1 kovács, 1 zsellér, 38 szolga /szóga, szluga vagy szologa alakban/, továbbá 11 családtag /a bírók, a kovács és a zsellér fiai/.

A harmadik csoportba a körülírásos névformákat sorolom, amikor is a fiú egyénneve mellett csupán az apa egyénneve, női név mellett pedig csak a férj egyénneve szerepel. Latinosformájú nevekben rendszerint megtaláljuk a filius szót vagy annak rövidítését, csak egyetlen egyszer fordult elő egyszerű birto-
kos eset /1523: Mathias Hieronimy iudex/. A II. időszakból három, a III-ból egy, a IV-ből egy, az V-ből egy és a VI-ból is

egy adat fordult elő, ez utóbbi magyarul /1570: János: Antal fia/, s azért nem tartom ezt családnévnek, mert a 395 följegyzésből csupán kettő a bizonyíthatóan fordított /latinos/ sorrendű.

Végül a negyedik csoportba azokat a pusztai egyénneveket veszem, amelyek mellől technikai okból /iratsérülés, olvashatatlanság, nyomdahiba stb./ maradt el a családnév. Egyetlen ilyen adatom van csupán az 1570-es összeírásban.

A kettős családnévek száma csekély /7/, de rendszerbe illesztésük nem kis gondot okozott. Amennyiben mindkét családnévelemet vizsgálom, s két helyen szerepeltetem a nevet, az arányok megváltoznak, nem lehet százalékos névmegterhelést kimutatni. A kettős családnév különben más problémákat is magában rejt /a ragadványnevek megjelenése, kialakulása/, így az egyelemű családnévek után teljesen külön való földolgozásuk mellett döntöttem.

Legelőször az egyelemű családnéveket egyenként betűrendben vizsgálom. Megadom első előfordulásait az egyes névalakoknak, meghatározom névtípusba való sorolásukat, amikor is a névadás indítékát próbálom kikövetkeztetni /természetesen sokszor csupán a név etimológiájára kell szorítkoznom, de néha még azt sem sikerül tisztáznom megnyugtatóan. A név előtti kérdőjel saját bizonytalanságomra vonatkozik, az adat utáni a forrásban is megtalálható, az olvasatot kérdőjelezi meg. A zárójelben levő névadat a forrásban is zárójelben volt, s a variánsát tartalmazza ugyanannak a névnek ugyanabból az évből. Végül a név egyes időszakokban való számszerű előfordulását közlöm.

ÁCS 1465: Alth, 1467: carpentarius /mindkét adat Helembáról/
- foglalkozásnév - III: 2

AGÓCS 1499: Agocz - az Ágoston név rövidült -cs képzős alakja - IV: 1

ALFÖLDI 1570: Alföldi, Alföldi - -i képzős helynév - VI: 5

AMBRÓZI 1497: Ambrosy - -i képzős helynév - IV: 1

AMBRUS 1570: ~ - egyénnév /keresztnév/ - VI: 1

ANDRÁSI 1497: Andrassy - -i képzős helynév, több András-kezdetű helynév volt a környéken - IV: 1

- ANTAL 1508: Anthal - egyénnév, de lehet pusztai helynév is, illetőleg rövidült helynév, mivel a közelben volt Antal-falva nevű helység - V: 2
- ANTÓNIA 1477: Anthonia, 1509: Anthonya, ?1512: Anthony - női egyénnév - IV: 1, V: 2
- ÁNYOS 1497: Anyos - egyénnév - IV: 1
- APA 1499: ~ - lehet köznévi is, akkor metaforikus tulajdonság-névnek tartom: 'olyan, mint az apa /apja/', lehet ősi magyar egyénnév, de rövidült helynév is, mivel Apafalva /Apova/ a közelben volt - IV: 1
- BABKA 1570: Babka ? - megfejtetlen; talán a bab köznévi -ka diminutív képzős alakja, s akkor külső tulajdonságra vonatkozik: 'kicsiny' - VI: 1
- BAK 1471: ~ - tulajdonságra vagy birtoklásra utaló közszo - III: 1, IV: 3
- BAKÓ 1497: Bako, 1570: Bakó - MEZŐ András /i. m. 31/ 'hóhér' jelentésűnek tartja, magam a 'mészáros' fogalmat véletem benne, bár a TESz. ezt csak bizonytalanul állítja; mindeképpen foglalkozásnév - IV: 2, V: 2, VI: 2
- BAKOS 1420: ~ - birtoklásra vagy tulajdonságra utaló közszo - I: 1
- BALÁZS 1507: Balas, 1570: Balás - egyénnév - V: 2, VI: 4
- BALBÁL 1570: ~ ? - bizonytalan olvasatú, talán a Barbara → Barbár női egyénnév likvidacserés alakja - VI: 3
- BALCSIK 1570: ~ - valamely Bal- vagy Bar- kezdetű egyéni név -cs + -k képzős alakja - VI: 1
- BALOG 1521: Balogh, 1523: Balog - testi tulajdonságra utaló közszo - V: 2
- BANCA : BANCSA 1507: Bancza - egy Ban- vagy Bon- kezdetű egyéni név -c vagy -cs képzős alakja - V: 1
- BANGA 1507: ~ - talán belső tulajdonság: 'buta, ostoba' - V: 1
- BARACSKA 1497: Baraczka - pusztai helynév vagy egy Bar- : Bor- kezdetű egyénnév -cs + -k képzős alakja - IV: 1
- BARÁT 1570: ~ - belső tulajdonságra vagy valakihez /szerzete- sekhez/ való tartozásra utal - VI: 6
- BARLA 1570: ~ - a Barlabás egyénnév rövidült formája - VI: 6

- BARNAK 1570:~ - puszta helynév vagy egy Bar- ~ Bor- kezdetű egyénnév -k képzős alakja - VI: 4
- BARSI 1471: Barsy, 1570: Barsi - -i képzős helynév - III: 1, V: 2, VI: 3
- BARTA 1570:~ - a Bartolomeus : Bartalomeus egyénnév rövidült alakja - VI: 2
- BARTAL 1570:~ - a Bartolomeus : Bartalomeus kétszótagú zárt rövidülése - VI: 6
- BARTÓK 1516: Barthok /ugyanő 1512-ben Berthok névvel is/ -
- a Bartolomeus : Bertalan rövidült és -k képzős alakja - V: 1
- BARTOS 1447: Barthos, 1497: Barthws, 1570: Bartos /Martos?/ II: 1, IV: 1, VI: 2
- BASÓD 1570:~ ? - tollhiba lehet, megfejtetlen - VI: 1
- BÁT 1465: Bath - puszta helynév - III: 2
- BATÁR 1570:~ - puszta helynév vagy tollhiba - VI: 2
- BEKICS 1570:~ - valamely Be- kezdetű egyénnév -k + -cs képzős alakja - VI: 3
- BÉLI 1512: Bely - -i képzős helynév - V: 1
- BELLAGI 1570:~ - -i képzős helynév - VI: 1
- BENCE 1482: Bencze, 1570: Bence - valamelyik Ben- kezdetű egyénnév -ce képzős alakja - IV: 3, V: 1, VI: 4
- BENCSE 1497: Benchyk, 1507: Benczyk - valamely Ben- kezdetű egyénnév -cs + -k képzős alakja - VI: 1, V: 1
- BENEVI 1570:~ ? - talán tollhiba, vagy valamely Bene : Bénye nevű helység -i képzős, hiátustöltő alakja - VI: 2
- BENGECS 1570:~ ? - amennyiben Benkecs lenne a helyes olvasat, akkor egy Ben- kezdetű egyénnevünknek lehetne -k + -cs képzős alakja - VI: 7 /valamennyi adata Szalka faluból/
- BERCIK 1570:~ - valamelyik Ber- kezdetű egyénnév -c + -k képzős alakja - VI: 8
- BEREC 1497: Berecz - valamely Ber- kezdetű egyénnév -c képzős alakja - IV: 1
- BERECS 1570:~ - mivel a török följegyzésekben nincs c jel, tartozhat az előző névhez, de lehet -cs képzős változat is - VI: 1

- BERÉNY 1570: Berín - puszta helynév - VI: 3
- BERKES 1720:~ - valamivel bíró jelentésű -s képzős köznév -
V: 1, VI: 4
- BERTÓK 1482: Berthok, 1570: Bertók - a Bertalan rövidült és
-ók képzős változata - IV: 3, VI: 7
- BERZE 1497: Berse /Berze, Beche/ - talán rövidült helynév -
IV: 1
- BERZENEC - 1570: Berzencse - puszta helynév - VI: 1
- BÍRO 1477: Byro, 1570: Bíró - tisztségre utaló közszó - IV: 3,
V: 4, VI: 4
- BOJZÓ 1570:~ ? - megfejtetlen - VI: 2
- BOKA 1570:~ - testrésznévként tulajdonságot jelöl, de lehet
valamely Bo- kezdetű egyénnév -ka képzős alakja - VI: 2
- BOLVÁNI 1570:~ - megfejtetlen - VI: 2
- BÓNI 1570:~ - megfejtetlen - VI: 2
- BOR 1570:~ ? - tulajdonságra, esetleg foglalkozásra utaló
szimbolikus közszó - VI: 1
- BORGÁNI 1570:~ ? - ha esetleg Borgáti lenne a helyes olvasat,
akkor -i képzős helynévnek lehetne tekinteni - VI: 2
- BORI 1482:~ , 1570: ?/Túri?/ - Bori nevű község közelsége
miatt puszta vagy -i képzős helynévnek tartom, de lehet
női egyénnévi eredetű is - IV: 1, VI: 2
- BORISKA 1570:~ - rövidült -s + -k képzős egyénnév - VI: 1
- BORSOS : BORSÓS 1497: Borsos - foglalkozásra vagy valamivel
bírássra utaló köznév - IV: 1, V: 2
- BOTOS 1497: Bothos, 1570: Botos - valamivel való ellátottságra
utal - IV: 1, VI: 1
- BUD 1570:~ - /esetleg íráshiba következtében/ rövidült hely-
név - VI: 1
- BUDA 1482: Bwda - puszta helynév vagy rövidült szláv egyénnév
- IV: 1
- BUKIS 1570:~ ? - talán valamelyik Bo- : Bu- kezdetű egyénnév
-k + -s képzős alakja - VI: 3
- BUKÓ 1482: Bwko - a TESz. /bukik a./ szerinti kései előfordu-
lása miatt aligha lehet közszó, inkább valamelyik Bu- :
Bo- kezdetű egyénnév -kó képzős alakjának vélem - IV: 2

- BUKOM 1570: ~ - talán elírás, s az előző névvel kapcsolatos,
bár más faluból való adatok; megfejtetlen - VI: 2
- BULMUS 1570: ~ ? - megfejtetlen - VI: 2
- BUZGÓ 1499: Bwzgo - belső tulajdonságra utaló közszó - IV: 1
- CIKOR 1570: Szikor ? - talán a cikornya alapszóból, bár a TESz
/cikornyas a./ szerint kései az előfordulása, és a cikó-
ria szóból ered - VI: 1
- CÉTÉNY 1570: Csitun? /jegyzetben: Cétény >>Cétényi<< - talán
puszta helynév - VI: 1
- CSAL 1507: Chal - puszta helynév - V: 1
- CSALA 1519: Chala, 1570: Csala; az 1497-es Chalathoth adatot
nem számítom ide - talán a csal igéből származó ősi ma-
gyar egyénnév - V: 1, VI: 6
- CSAPÓ 1471: Chapo, 1570: Csapó - foglalkozásra 'kötélverő'
vagy képességre 'ütő, vágó' utaló közszó - IV: 2, V: 1,
VI: 1
- CSEH 1420: Chech, 1482: Cheh - népnév - I: 1, IV: 1, V: 1
- CSEHI 1447: Chey /Cheh/, 1570: Csehi - puszta vagy -i képzős
helynév - II: 2, VI: 6
- CSELESZ 1570: ~ ? - megfejtetlen - VI: 3
- CSEME 1507: Cheme - talán ősi magyar egyénnév a csim- : csem-
'rügy, zsenge hajtás' jelentésű közszóból /vö.: TESz,
csemete a./ - V: 1
- CSEMPER 1507: Chemper - lehet ősi magyar egyénnév a csempe
'ferde szájú' jelentésű közszóból /vö.: FNEsz. Csempesz-
kopács a./, így külső tulajdonságra utal - V: 2
- CSENGER 1477: Czenger, 1479: Chenger, 1570: Csengir - puszta
helynév vagy megfejtetlen ősi magyar egyénnév - IV: 1,
VI: 3
- CSÉP 1459: Cheep /Cherp/ - puszta helynév vagy az István Csé-
pán változatának rövidült alakja - III: 1
- CSERES 1482: Cheres - foglalkozásnév: 'cserzést végző, cser-
ző' IV: 2
- CSERTÁN 1497: Cherthan - szl. közszóból 'nádas, kákás helyen
élő' /vö.: FNEsz. Cserta a./ - IV: 2

- CSETE 1570:~ - megfejtetlen ősi magyar egyénnevből, mely talán egy cset- 'esik, bukik' jelentésű, hangutánzó eredetű igére megy vissza /vö.: BENKŐ LORÁND, A magyar fikatív tövű igék. Bp., 1984. 97/. - VI: 2
- CSIGER 1570:~ ? /jegyz.: Csiker, Csikes?/ - talán a 'savanyú bor' jelentésű közszóval azonos, és így metaforikusan belső tulajdonságra, vagy valamivel élésre, valaminek a kedvelésére utal - VI: 11
- CSÍKOS vagy CSIKÓS 1507: Chykos - vagy hallal, bizonyos halfajtával foglalkozó 'csíkász', vagy lovakat őrző, de mindenképpen foglalkozásnév - V: 1
- CSILET 1570:~ ? - megfejtetlen - VI: 3
- CSIPAK 1509: Chypek - talán pusztai helynév - V: 1
- CSOKOR 1570: Csukor - cukor szavunkkal való azonosítása azért valószínűtlen, mert a szó magyarországi elterjedését a XVI. század második felére teszi a TESz. /első adata 1587-ből való/, jöllehet a csokor szó is 1570-ben került főljegyzésre, szócsaládjából korábbi adatok is vannak /vö. TESz. csokor, csoport, csupor, kukorodik stb. a./ - VI: 1
- CSOLTÓ 1509: Cholta, 1570: Csoltó ? - a Solt ősi egyénnevünk -ó képzős változata - V: 1, VI: 2
- CSUKA 1570:~ - tulajdonságra utaló metafora vagy foglalkozási jelképnév - VI: 2
- CSUZI 1497: Chwsy, Chwzy, 1570: Csúsz - mivel minden adata ugyanarról a településről /Szalka/ való, összetartozónak tekintem az írásbeliségben eléggé eltérő névformákat, s így -i képzős helynévnek tekintem a családnevet - IV: 2, V: 2, VI: 3
- CSÜRI 1570:~ - ugyancsak Szalkáról való az adat, lehetségesnek tartom az előző névvel való azonosságát, de más helynév -i képzős alakja sem lehetetlen - VI: 1
- DAD 1570:~ - pusztai helynév vagy a Taddeus egyénnev rövidült alakváltozata - VI: 2
- DANCSÁR 1482: Danczar - talán a dancs 'tisztátalan, mocskos' jelentésű szó származéka, jöllehet ennek kései az adatlása, s így külső vagy belső tulajdonságra utalna; vég-

- zódése miatt azonban inkább másutt kell keresni az eredetét, tehát megfejtetlen - IV: 1
- DARÁNYI 1570: Daráni - -i képzős helynév - VI: 2
- DARICSKA 1512: Darychka - valamelyik Dar- : Dor- kezdetű egyénnevünk -cs + -k képzős alakja - V: 1
- DÁVID 1447: Daudid, 1570: Dávid - egyénnev - II: 2, III: 1, V: 2, VI: 2
- DEÁK 1497: Deak /Daak/, 1507: Dak, 1508: Dyak, 1570: Dák - foglalkozásra vagy valakihez való tartozásra utaló név - IV: 2, V: 2, VI: 1
- DEME 1570:~ - valamelyik Dem- kezdetű egyénnevünk -e képzős alakja - VI: 2
- DEMETER 1570: Dimitör - egyénnev - VI: 3
- DEMJÉN 1497: Damjanus, 1499: Demyen - egyénnev - IV: 2, V: 1
- DÉN 1465: Dyen, 1497: Dieny - a Dénes név rövidült formája - III: 1, IV: 1
- DERZSENYI 1570:~ - -i képzős helynév - VI: 3
- DOBAI 1482: Dobay, 1570: Dobai - -i képzős helynév - IV: 4, V: 1, VI: 4
- DOBOLO 1482: Dobolo - szokásra vagy foglalkozásra utal - IV: 1
- DOKA 1477: Docza, 1479: Doka - valamely Do- kezdetű egyénnevből -ka diminutív képzővel /az első adat lehet Doca vagy Docsa olvasatú is, de ugyanarról a személyről van szó/ - IV: 1
- DOMONKOS 1570:~ - egyénnev - VI: 7
- DOMOSZLAI 1570:~ - -i képzős helynév - VI: 2
- DONÁTI 1570:~ ? - birtokjeles egyénnev vagy -i képzős helynév, de ilyen nevű helységgel nem találkoztam a közelben, így legfőljebb határrésznevből eredhet - VI: 1
- DRÉGELY 1508: Heregel /Dregel/ - puszta helynév - V: 1
- DUBA 1570:~ - talán szláv eredetű, 'tölgyfa' jelentésű közszóbból való régi egyénnev - VI: 3
- EGYED 1521: Egywd - egyénnev V: 1
- ERDÉLYI 1508: Erdely, 1570: Erdel - -i képzős helynév minden adata ugyanabból a faluból /Kisölvéd/ való - V: 1, VI: 5

- ERŐS 1497: Erws, Ewrs, 1507: Herews, 1570: Erős - testi tulajdonság IV: 1, V: 1, VI: 3
- ÉSZ vagy Ősz esetleg ŐZ 1504: Eez - amennyiben Ész a helyes olvasat, úgy belső tulajdonságra utal - V: 1
- FÁBIÁN 1499: Fabian - egyénnev - IV: 1
- FAGGYAS 1570: Fagyas - foglalkozásra utal: 'faggyút gyűjtő', 'faggyúval kereskedő' vagy 'gyertyaöntő', lehet azonban külső tulajdonságra utaló közszó is 'kövér', esetleg 'gazdag' /vö. TESz. faggyú a./ - VI: 2
- FALUNAGY 1454: Folnagy, Folnagh /a két adat minden bizonnyal testvérekre vonatkozik, s így nem tisztség, hanem családnév a funkciója/ - 'bíró' jelentésű közszó, amely hajdan viselt tisztségre vonatkozik - III: 2
- FAR 1570: Fár ?, Fára ? - talán külső tulajdonságra utaló szó - VI: 3
- FARKAS 1470: ~ , 1499: Fwrkas - ősi magyar egyénnev vagy belső tulajdonságra utaló metaforanév - III: 1, IV: 3
- FARNADI 1570: ~ - -i képzős helynév - VI: 2
- FAZEKAS 1482: Ffazekas - foglalkozásnév - IV: 1
- FEHÉR 1459: Albus /a közszói eredetű családnévek lefordítása nem ritka az adatok között/ - külső tulajdonságra utal - III: 1
- FEJES 1497: Feyes - külső tulajdonságra utal - IV: 1
- FEKETE 1507: Fekethe, 1570: Fekető - külső tulajdonságra /haj, bőrszín, ruhaviselet/ utaló közszó - V: 1, VI: 15
- FERENC 1477: Ferencz, 1570: Ferenc - egyénnev - IV: 1, V: 2
- FODOR 1447: ~ , 1497: Ffodor - külső tulajdonságra /bodor haj/ utal - II: 1, III: 2, VI: 21
- FORGÓ 1466: Forgo - szokásra, tulajdonságra utalhat - III: 1
- FULÓ vagy FJLKÓ 1447: Fulo, 1570: Fulkó /valamennyi adata Páldról való/ - talán az ősi germán Fulco : Folco egyénnev átvétele, vagy valamely For- : Fur kezdetű magyar egyéni névből likvidacserével és képzéssel - II: 2, VI: 1
- FURLA 1570: ~ ? - megfejtetlen - VI: 1
- FULÓP 1508: Philip, 1570: Filip - egyénnev - V: 1, VI: 3
- GÁL 1482: Gal, 1497: Gallus, Gaal, 1570: Gál - egyénnev - V: 3, VI: 9

- GAR 1497: ~ - megfejtetlen; lehet talán a Gal írástévesztése, mivel ugyanott /Szalka/ előfordul e név - IV: 1
- GARAI 1521: Garay, 1570: Garai - -i képzős helynév - V: 2, VI: 1
- GAZDAG 1482: Kazdag - birtoklásra, vagyoni helyzetre utal - IV: 1, V: 2
- GECŐ vagy GECSŐ 1497: Geczew - a Gergely név rövidült és képzett alakja - IV: 1
- GONDOS 1497: Gondos /Kondos/ - belső tulajdonságra utal - IV: 2
- GORJE 1570: ~ - talán szláv eredetű és 'hegyi' jelentésű név - VI: 3
- GÖDÖR 1570: ~ - a névadás indítéka bizonytalan, utalhat lakhelyre 'völgyfenék', birtoklásra, eseményre /gödörbe esés/ stb. - VI: 2
- GÖMÖRI 1499: Gemery - -i képzős helynév - IV: 2
- GYARMATI 1570: ~ - -i képzős helynév - VI: 1
- GYÉKÉNYES 1499: Gykenes - foglalkozásnév: 'gyékényből használati tárgyat készítő' vagy 'gyékénytárgyakkal kereskedő', de lehet pusztá helynév is - IV: 1
- GYÖNGYÖS 1497: Gyengyes - külső tulajdonságra utalhat: 'gyöngyöt viselő' vagy 'díszes ruházatban járó' vagy 'fényes, bódor hajú' - IV: 1
- GYÖR 1570: ~ ? - eredhet rövidült egyéni névből, de lehet pusztá helynév is - VI: 4
- GYÖRGY 1570: ~ - egyén név - VI: 1
- GYURÁS 1570: ~ - a György név rövidült és -s képzős alakja - VI: 5
- HAJNAL 1508: Haynal - belső tulajdonságra utalhat: 'koránkelő' - V: 1
- ?HÁLÁ 1570: ~ /jegyzetben: Csala?/ - valamennyi adata ugyanazon településről /Visk/ való, s ott bőven van biztosan olvasott Csala név is; megfejtetlen - VI: 6
- HALÁSZ 1499: Halaz - foglalkozásnév - IV: 1
- HAMAR 1570: ~ - külső vagy belső tulajdonságra utal: 'gyors' vagy 'szorgalmas' - VI: 4
- HÁROSI 1570: ~ - -i képzős helynév - VI: 2

- HEGEDŰS 1497: Hegedyews /Hegedys/, 1507: Hegedews, 1570: Hegedűs - foglalkozásra, kedvtelésre utal - IV: 1, V: 1, VI: 5
- HERESTYÉN 1570: Herestín - puszta helynév - VI: 2
- HERNÁD 1570: ~ ? - puszta helynév is lehet, de származhat a német Herrand : Herrad névből is /Hans Bahlow, Deutsches Namenlexicon. München, 1972. 233/ - VI: 1
- HOLLÓ 1499: Hollo, 1570: Haló, Halló ? /jegyz.: Csapó?/ - egyetlen adata kivételével valamennyi Szalka községben fordul elő, de itt előfordul a biztos olvasatú Csapó név is, így összetartozásuk vitatható; külső tulajdonságra utaló metaforikus név - IV: 1, V: 1, VI: 11
- HORVÁT 1507: Horwath - népnév - V: 1
- HUSA 1570: ~ ? - megfejtetlen; esetleg származhat az Orsán : Husán helynévből - VI: 2
- ILLYÉS 1508: Illyes - egyén név - V: 2
- IVA 1570: ~ ? - talán valamilyen fafajtára utaló régi magyar közszóból alakult egyén név /vö.: TESz. iva a./, de lehet az Iván tollhibás vagy valóban használt változata - VI: 3
- JAKAB 1447: Jacobus, 1499: Jakab - egyén név - II: 1, IV: 3
- JANKÓ 1447: Janko, 1570: Jankó - a János név rövidült és -kó képzős alakja - II: 1, VI: 4
- JANKUS 1482: Jankws - a János rövidült és -k + -s képzős alakja - IV: 5
- JÁNOS 1570: ~ - egyén név - VI: 2
- JÓ 1570: ~ - belső tulajdonságra utal - VI: 2
- JÓZSA 1497: Josa, 1570: Józsa - a József név rövidült és -a képzővel ellátott alakja - IV: 1, V: 1, VI: 1
- JUHÁSZ 1507: Ihaz, 1570: Juhász /a két különböző névforma ugyanarra a családra vonatkozhat Leléd községben/ - foglalkozásnév - V: 1, VI: 3
- JUSZTUSZ 1507: Justus - egyéni név - V: 1
- KAKONYA 1524: ~ - húsvéti ételre vonatkozik /vö.: NySz kókonya a./, szokásra utaló szó - V: 1
- KALACSKA 1570: ~ - talán a régi 'torta' jelentésű szó /vö.: NySz. kalácska a./, s akkor szokásra vonatkozhat - VI: 4
- KALMÁR 1497: Kalmar - foglalkozásnév - IV: 2

- KANDÓ 1465: Kando - testi tulajdonságra utal 'kancsal' - III: 1
- KANIZSAI 1465: Kanisay, 1570: Kanizsa - -i képzős helynév, a későbbi adatokból való elmaradása a képzőnek tollhiba lehet - III: 1, IV: 2, VI: 2
- KÁNYA 1512: Kanya - tulajdonságra utaló metaforikus név - V: 2
- KAPA 1482: ~ - foglalkozási szimbólumnév, de lehet a Kapás lekopott, rövidült végű alakja, ugyanis Kissallón 1570-ben csak a Kapás forma található - IV: 4
- KAPÁS 1482: Sartor, 1570: Kapás - foglalkozásra vagy tulajdonságra 'jól kapáló, kapálást szerető' utaló név - IV: 5, VI: 2
- KARA 1459: ~ /Kowa/ - talán a 'fekete' jelentésű török szóból vált egyénnévvé, majd családnévvé; egyetlen adata mellett van csak írásváltozat, a többi három /különböző falvakból/ egyöntetűen, világosan Kara alakot mutat - III: 1, IV: 2, V: 1
- KARÁCSONY 1508: Karachon, 1570: Karácson - egyénnév vagy az ünneppel összefüggő szokásból, eseményből eredő családnév - V: 1, VI: 3
- KARNÁS 1570: ~ ? - bizonytalan olvasata miatt megfejtetlen - VI: 2
- KÁSA 1570: ~ - tulajdonságra utal 'kását szerető, fogyasztó' esetleg foglalkozási szimbólumnév 'daráló, molnár' - VI: 2
- KASZA 1570: ~ - foglalkozási szimbólumnév vagy tulajdonságra utal 'jó kaszás' esetleg 'éles eszű' - VI: 1
- KECSKÉS 1497: Keckes, Kechkes /Keczkes/, 1570: Kecskés - foglalkozásra, kecsketartásra utal - IV: 2, V: 1, VI: 2
- KELEMEN 1482: Clemens, 1570: Kelemen - egyénnév - IV: 1, VI: 3
- KÉR 1570: ~ - talán puszta helynév, de lehet törzsnévi eredetű régi magyar egyénnév is - VI: 3
- KEREKES 1570: ~ - foglalkozásnév - VI: 3
- KERESZTES 1570: Keresztös - egyénnév /vö.: MNy. LXVII, 187/, a Keresztély -s képzős változata, de lehet lakóhelyre utaló szó is: a háza előtt kereszt állt - VI: 1
- KERESZTI 1570: ~ - -i képzős helynév valamelyik -kereszt utótagú helységnévből - VI: 3

- KIRÁLY 1477: Keral, 1479: Kyrál, 1570: Király - tulajdonságra utaló metaforanév - IV: 1, V: 1, VI: 6
- KIS 1447: Parvi /gen./, 1465: Parvus, 1482: Parwus, 1570: Kis - testi tulajdonságot jelölő közzzó - II: 1, III: 1, IV: 4, VI: 22
- KOCSI 1570: ~ - -i képzős helynév - VI: 2
- KOKOVA 1570: ~ - puszta helynév - VI: 1
- KOLTA 1497: Koltha, 1507: Koltza - puszta helynév - IV: 1, V: 1
- KOLOZS 1471: Kolos, 1570: Kolozs - a Miklós alakjából - III: 1, V: 1, VI: 4
- KONC 1507: Koncz, Konch - talán foglalkozásra utaló jelképnév: 'olyan ember, aki húst darabol, hentes', de lehet testi tulajdonságot jelölő metaforanév: 'húsos, csontos, nagytestű' - V: 3
- KONCSAI 1570: ~ - -i képzős helynév - VI: 3
- KONTOR 1570: ~ - talán a kontár szó régebbi alakja a középfelnémet kunter-ből /vö.: TESz. kontár a./, s akkor foglalkozásra utal - VI: 2
- KONTRA 1570: ~ - az 'ellentmondó, ellenkező' jelentésű latin közzzóból; személynévi használata már 1338-ban kimutatható /TESz. kontra a./ - VI: 2
- KÓNYA 1570: ~ - külső tulajdonságra utaló 'ferde, hajlott' jelentésű igenéből /vö.: BENKŐ: I. m. 98/ - VI: 3
- KÓSA 1570: ~ - ősi magyar egyéni névből, amely általános vélemény szerint a kos 'juh hímje' szóra megy vissza, tehát metaforikus tulajdonságjelölő - VI: 3
- KOSZORÚS 1497: Kozoros, 1499: /Kosoros/, 1509: Kozorws - foglalkozásnév - IV: 4, V: 2
- KOVÁCS 1420: Fabri /gen./, 1482: Faber, 1497: Kowach /Kówacz/, 1570: Kovács - foglalkozásnév - I: 1, II: 1, IV: 4, V: 3/, VI: 11
- KOVÁRI 1497: Koari /Koar/, 1570: Kovalí ? - -i képzős helynév - IV: 1, VI: 1
- KÖZI 1570: ~ ? - ha helyes az olvasat, akkor talán lakóhelyre utaló -i képzős földrajzi köznév - VI: 3

- KUPA 1570: ~ ? /jegyz.: Kuna?/ - talán birtoklásra utaló közszó, vagy foglalkozási jelképnév: 'kupakészítő, ötvös', esetleg puszta helynév - VI: 2
- KURÁLI 1570: ~ - -i képzős helynév Kuraly közeli falu nevéből, de lehet puszta helynév is - VI: 4
- KUTAS 1512: Kwthas, 1570: Kutas - birtoklásra utaló szó - V: 1, VI: 1
- LAJQS 1570: ~ - egyénnév - VI: 4
- LÁNGOS 1497: Langos - talán valamivel bíró 'olyan, akinek állandó tüze, lángja van'; a tésztafélével való kapcsolatba hozatala e jelentés kései adatolása miatt nem képzelhető el /vö.: TESz. lángos a./ - IV: 2
- ?LANTOS 1497: Lalthos - tollhibának vélem, s foglalkozásra, kedvtelésre utaló szónak tartom - IV: 1
- LEÁNDI 1497: Lyandy, 1507: Laynd, 1523: Leandy - -i képzős helynév - IV: 1, V: 2
- LÁSZLO 1570: ~ - egyénnév - VI: 2
- LÁZÁR 1570: ~ - egyénnév - VI: 5
- LÉDEC 1570: Lédecz - puszta helynév - VI: 2
- LESTE 1570: ~ - puszta helynév - VI: 2
- LETKÉS 1570: - puszta helynév - VI: 2
- LITAS 1570: Petás ? /jegyz: Litas ?/ - az utóbbi olvasat valószínűbb, mert a följegyzés helye /Kissalló/ mellett, közelében volt Litas nevű falu, később puszta - VI: 2
- LÜKÜS 1497: Lewkes /Lewkews/ - a Lőrinc név egyszótagú, nyílt rövidülésének -k + -s képzős alakja - IV: 1, V: 2
- LŐRINC 1482: Lewrwn cz, 1507: Lewrincz, 1523: Lewryncz, 1570: Lőrinc - egyénnév - IV: 1, V: 2, VI: 6
- MADARÁSZ 1499: Madaraz - foglalkozásra, tevékenységre utal - IV: 2
- MAJOR 1507: Mayor - foglalkozásnév a 'felügyelő' jelentésű német jövevényszóból - V: 1
- MAKA 1459: ~ - valamelyik Mo- : Ma- kezdetű egyénnevünk -ka képzős alakja - III: 1
- MALES 1570: ~ - talán valamelyik közeli Malas : Málas falu tollhibás alakja, s akkor puszta helynév - VI: 2

- MÁRÁSZ 1570:~ - valószínűleg a Marác helynévvel azonos -
VI: 2
- MÁRK 1499: Mark - egyénnév - IV: 2
- MARKÓ 1570:~ - a Márk név -ó képzős, vagy valamelyik Mar- :
Már- kezdetű név -kó képzős alakja - VI: 6
- MÁRTON 1570:~ - egyénnév - VI: 2
- MÁTÉ 1477: Mathe, 1479: Mathee, 1497: Mathei, 1509: Mathy -
a legutolsó adat lehet esetleg a Mátyás rövidült formá-
ja, a többi azonban mindenképp a Máté egyénnév teljes,
korabeli változata - IV: 2, V: 1
- MÁTYÁS 1570:~ - egyénnév - VI: 3
- MÁTYUS 1497: Mathyws - a Mátyás rövidült és -us képzős alakja -
IV: 1
- MELLES 1497: Melyes, 1507: Melles, 1570: Meles - testi tulaj-
donságra utaló közzzó - IV: 1, VI: 2
- MÉSZÁROS 1497: Mezaros, 1519: Mesaros, 1570: Mészáros - foglal-
kozásnév - IV: 3, V: 4, VI: 4
- MÉZES 1497: Mezes, 1570: Mízes - foglalkozásnév, vagy kedvte-
lésre, ételkedvelésre utaló szó, esetleg belső tulajdon-
ságra utaló melléknév - IV: 2, V: 1, VI: 2
- MIKEC 1497: Mykecz /Mikech, Mykech, Mikeecz, Mykoch, Mylech/
- a Miklós név rövidült és -c képzővel ellátott alakja -
IV: 2, V: 2
- MIKLÓS 1570:~ - egyénnév - VI: 5
- MIKÓ 1464: Mykou, 1497: Myko - a Miklós egyszótagú zárt rövi-
düléssel és -ó képzős alakja - III: 1, IV: 3, V: 1
- MIKUS 1521: Mykws - a Miklós -us képzős becealakja - V: 1
- MOKOS 1506:~ - megfejtetlen, esetleg valamelyik Ma- : Mo-
kezdetű egyénnév -k + -s képzős alakja - V: 1
- MOLNÁR 1467: Molnar, 1570: Mónár - foglalkozásnév - III: 1,
IV: 4, V: 1, VI: 17
- MUZSIK 1466: Musyk, 1482: Mosyk - talán a Mózes -k képzős
alakja vagy valamely szláv eredetű egyénnév átvétele -
III: 1, IV: 3
- NAGY 1471: Magnus, 1492: Nagh, 1497: Marga /Magnus/, 1570:
Nagy - tulajdonságnév - III: 1, IV: 8, V: 2, VI: 28

?NAGYÉSZ 1507: Naygez - ha helyes az olvasat, belső tulajdon-
 ságra utaló szó - V: 1
 NAGYFEJŰ 1497: Naghfew /Nag few/, 1507: Naghfeyw - külső tu-
 lajdomság - IV: 1, V: 1
 NÉMET 1465: Nemeth, 1570: Nímet - népnév - III: 1, V: 1, VI: 5
 NOSZTRAI 1508: Nozthray - -i képzős helynév - V: 1
 NOVA 1570: ~ ? - puszta helynév - VI: 2
 NYIRŐ 1499: nyrew - foglalkozásnév: 'borbély' - IV: 1
 OLÁH 1447: Olah, Holah - népnév - II: 1
 OLASZ 1447: olaz - népnév II: 2
 OLE : OLÉ 1570: Ole, Olé - talán valamelyik Ol- kezdetű egyén-
 név -e képzős alakja
 ORBÁN 1570: ~ - egyénnev - VI: 3
 OZSVÁR 1570: ~ - az Oszvald egyénnev változata - VI: 2
 PÁC vagy PÁCS 1465: Pacz - talán a Pál nyílt szótagú rövidü-
 lése -c vagy -cs képzővel ellátva - III: 1
 PAJNA 1507: Payna - megfejtetlen - V: 1
 PÁL 1482: Pal, Paal, 1570: Pál - egyénnev - IV: 5, VI: 1
 PALÁSTI 1507: Palasthy - -i képzős helynév - V: 1
 PÁLDI 1508: Paldy - -i képzős helynév - V: 1
 PÁLFI 1497: Palfi /Palffy, Palphy/ - apára utaló egyénnev,
 patronimikon - IV: 1
 PANI 1459: Pany - -i képzős helynév - III: 4, IV: 1
 PAP 1497: ~ - valakihez való tartozásra vagy hasonlóságra utal
 - IV: 1
 PÁSKA 1570: ~ - puszta helynév, vagy húsvéti szokásra utaló
 szó /vö.: Kakonya/, esetleg ünnepnévből származó egyén-
 név /vö.: Karácsony/ - VI: 2
 PÁSZTOI 1497: Pazthohy - -i képzős helynév - IV: 1
 PÁSZTOR 1499: Pastor, 1570: Pásztor - foglalkozásnév - IV: 1,
 VI: 13
 PATKÓS 1570: ~ - viseletre vagy foglalkozásra utaló szó, eset-
 leg puszta helynév - VI: 4
 PATOTI 1508: Patholthy /Pashothy/, 1524: Pathathy - /valameny-
 nyi adata ugyanarra a személyre vonatkozik/ -i képzős
 helynév - V: 1

- PATUS 1499: Pathws - valamely Pat- kezdetű egyénnev -us képzős alakja - IV: 1
- PÉLI 1570: Pele ? /jegyz.: Péli ?/ - -i képzős helynév - VI: 2
- PERÉNY 1499: Peren - puszta helynév - IV: 1
- PÉTER 1570: Pétör - egyénnev - VI: 3
- PETKÓ 1570:~ - a Péter név rövidült és -kó képzős alakja - VI: 6
- PETRÁC 1497: Petrach /Petracz, Pethracz/ - talán a Petrus régi magyar rövidülése és -c képzős alakja - IV: 1
- PIROSKA 1570:~ - egyénnev vagy külső tulajdonságra utaló -ka diminutív képzős közszó - VI: 3
- PÓCS 1497: Poch /Porch/, 1507: Poocz, 1270: Pócs /jegyz.: Búcs ?/ - a Pál régi nyílt szótagú rövidülésének /Pó-/ -cs képzős alakja - IV: 1, V: 1, VI: 2
- PODÓ 1482: Podoh - megfejtetlen; esetleg valamely Po- kezdetű név -d + -ó képzős alakja - IV: 1
- PÓKA 1497: Poka - valószínűleg a Pál vagy valamely más Po- kezdetű egyénnev -ka képzős alakja - IV: 3, V: 1
- POKOL 1570:~ - belső tulajdonságra utaló metaforikus név - VI: 3
- POLGÁR 1447: Polgar - társadalmi helyzetre utaló szóból - II: 1, III: 1, IV: 1
- POLHOS 1497:~ - megfejtetlen - IV: 1
- POMATI 1482: Pomahay - valószínűleg tollhiba, -i képzős helynév -- IV: 1
- PORGÓ 1465: Porgo - megfejtetlen - III: 1
- PORKOLÁB 1507: Porkolab - foglalkozásra utal - V: 1
- PRÉPOSTI 1447: Preposth, Preposthy - -i képzős helynév - II: 2
- PÜSPÖK 1499: Pyspek - valakihez tartozásra vagy hasonlóságra utal - IV: 2
- RÁBA 1570:~ ? - talán a folyónévből, akkor puszta helynév - VI: 3
- RÁC 1497: Racz /Raach, Rach/, 1507: Raatz, 1570: Rács - népnév - IV: 3, V: 1, VI: 2
- RAJ 1570:~ - talán foglalkozásra utaló jelképnév 'méhész' - VI: 2

- ROKON 1499: Bokon /Rokon/ - valahová tartozásra utal - IV: 1
- ROSTÁS 1482: Rostas - foglalkozásnév vagy valamivel bírásra utal - IV: 1
- RÖT 1465: Reuth, 1570: Röt ? - valamennyi adata Szalkáról való, összetartozásuk bizonyos; külső tulajdonságra, arc- vagy hajszínre utaló szó - III: 1, VI: 4
- SÁG vagy SÁGI 1459: Saak, 1491: Saag, 1497: Sak /Sag/, Sagy - puszta illetőleg -i képzős helynév; ugyanaz a személy szerepel különböző névformákkal Szalkán, 1483: Blasius Saak, 1491: Blasius Saag, 1497: Blasius Sagy - III: 1, IV: 3
- SÁNDOR 1570: ~ - egyénnév - VI: 5
- SÁNTA 1570: ~ - testi tulajdonság - VI: 2
- SARLAI 1570: Sarláni /jegyz.: Sarlai ?/ -i képzős helynév, három Sarló : Salló nevű falu volt a közelben - VI: 5
- SÁRHAJÓ 1471: Sarhayo - foglalkozásra vagy birtoklásra utaló név, a sárhajó lapos fenekű csónak, amelyet egy-egy ló húzott al csonyabb vízben vagy nagy sárban - III: 1
- SAS vagy SÁS 1521: Saas, 1523: Sas - ugyanazon személynek vagy tulajdonságára utaló metaforikus neve, vagy pedig foglalkozásra, esetleg lakhelyre utaló név - V: 1
- SÁTA 1482: Satha - puszta helynév - IV: 2
- SEBESTYÉN 1570: Sebestyán - egyénnév - VI: 1
- SERES 1507: ~ - foglalkozásra vagy kedvtelésre, szokásra utal - V: 3, VI: 3
- SIKET 1499: Syketh - testi fogyatékoság - IV: 1
- SIKOS 1570: ~ - a Sixtus név középkori ejtésű Sik- tövének -s képzős alakja - VI: 3
- SINKRA 1479: Synkra - megfejtetlen, valószínűleg szlovák anyanyelvű viselte, darabont volt - III: 1
- SINTÓ 1570: ~ - megfejtetlen; lehet esetleg a sin- : sind- 'sínylődik' folyamatos melléknévi igeneve, akkor testi tulajdonságot jelent 'beteg', vagy egy Cynt- : Szint- kezdetű egyéni név -ó diminutív képzős változata, de a Sinkó elírása is lehet, s ez utóbbi két esetben rövidült, képzett egyénnév - VI: 1

- SIRÁKI 1570:~ - -i képzős helynév - VI: 3
- SIPOS 1497: Sypos, 1570: Sipos - foglalkozásra, kedvtelésre utaló szóból - IV: 1, VI: 4
- SISKA 1570:~ - a tájnyelvi 'nagyfülű' alapján külső tulajdonságra utal; a szl. 'kemence' jelentésű szó átvétele kései előfordulása miatt nem valószínű /vö.: TESz. siska³ a./ - VI: 2
- SÓS 1497: Sos /Soos/, 1570: Sós - foglalkozásra utalhat - IV: 3, V: 1, VI: 15
- SÓTER 1570:~ - lehetne a német schotter átvétele, de közszavakban sokkal későbbi a megjelenése /vö.: TESz. sóder a./ - VI: 9
- SÚTOR 1570:~ ? - talán a latin sutor 'varga' vagy 'csavargó' jelentésű szó névvé válása - VI: 1
- SÜTŐ 1471: Sythv, 1497: Sythew /Sithew/ - foglalkozásnév - III: 1, IV: 1, V: 2
- SZABÓ 1497: Zabo, 1570: Szabó - foglalkozásnév - IV: 2, V: 1, VI: 5
- SZÁK 1570:~ ? /jegyz.: Csanak ?/ - puszta helynév vagy mesterségre utaló jelképnév /vö.: TESz. szák a./ - VI: 8
- SZAKÁLLAS 1507: Zakalos - külső tulajdonság - V: 1
- SZALAI 1570:~ - -i képzős helynév - VI: 8
- SZÁNTÓ 1465: Zantha - puszta helynév vagy tevékenységre utaló igenév - III: 1
- SZEDLAHÓ 1465: Sedlaho, 1469: Zedlaho, 1570: Cserlohó ?, Szedelhur - a török összeírások neveinek ide tartozása a helységek azonossága alapján valószínűsíthető; megfejtetlen szláv szóból - III: 2, IV: 5, VI: 4
- SZÉKELY 1570: Székel - népcsoportnév - VI: 3
- SZEKERNYÉS vagy SZEKRÉNYES 1508: Zekernyes /Zekrenes/ - foglalkozásnév vagy valamivel való bírásra utaló szó - V: 1
- SZÉP 1570:~ - külső tulajdonság - VI: 2
- SZIRÁK 1570: Szirják ? - puszta helynév - VI: 2
- SZKORNA vagy SZKORNAI 1499: Skorna /Skornay/ - puszta vagy -i képzős helynév - IV: 1
- SZOBI 1497: Zoby - -i képzős helynév - IV: 1

SZOMBAT vagy SZOMBATI 1465: Zombath, 1466: Zombathy - ugyan-
azon személy pusztája vagy -i képzős helynévből származó
családneve - III: 1

SZTANISZLÓ 1570: ~ - egyénnév - VI: 2

SZTANK 1477: Stank, 1479: Zthank /Sthank/ - lehet az előbbi
egyénnév rövidült -k képzős alakja, de lehet pusztája vagy
rövidült helynév is - IV: 1

SZÚDI 1570: ~ - -i képzős helynév - VI: 2

SZÚK 1570: ~ ? - megfejtetlen - VI: 2

SZÚNYOG 1507: Zwnyog, 1570: Szunyog - külső tulajdonságra
utaló metaforanév lehet - V: 1, VI: 1

SZURKOS 1570: ~ - foglalkozásra utaló név 'szurokégető erdei
munkás' - VI: 1

TAKÁCS 1507: Thakach - foglalkozásnév - V: 1

TALPAS 1465: Thalpas - talán külső tulajdonság: 'nagy lábú'
- III: 2

TANVA 1570: ~ ? - megfejtetlen - VI: 2

TAR 1570: ~ - külső tulajdonság: 'kopasz' - VI: 16

TÁSKA 1570: ~ - talán viselethez vonatkozó szóból - VI: 2

TATÁR 1570: ~ - népnév - VI: 3

TEJES 1497: Theyes - foglalkozásra vagy kedvtelésre utal -
IV: 1

TENGER 1482: Thenger - megfejtetlen indítékú név - IV: 1

TENKE 1447: Thenke - talán ősi magyar egyénnév egy 'tönk' je-
lentésű szóból - II: 1, IV: 1

TÍMÁR 1447: Thymar, 1454: Thimar - foglalkozásnév - II: 1,
III: 1, IV: 1

TINNYEI 1497: Thyney - -i képzős helynév - IV: 1

TÓBIÁS 1570: Tabias - egyénnév - VI: 2

TOJÓS 1497: Tholios - foglalkozásra 'tyúktartó' vagy valami-
lyen tulajdonságra utaló név - IV: 1

TOMOR 1570: ~ /jegyz.: Pomor, Pomož stb./ - valószínűleg puszt-
a helynév, volt a közelben Tomor és Pomot : Pomog nevű
település is - VI: 2

TÓT 1465: Thoth, 1507: Thot, 1570: Tót - népnév - III: 2, IV:
8, VI: 22

TÖKÉS 1570: ~ - foglalkozásra 'favágó' vagy valamivel bírásra utaló szóból - VI: 2

TÜRÖK 1477: Therek, 1479: Thewrewk /Thewrek/, 1570: Türk /jegyz.: Török ?/ - népnév IV: 2, VI: 4

TROBIS 1482: Trobys - megfejtetlen, valószínűleg szlovák szóból - IV: 1

TYÚKOS 1482: Thwkos - foglalkozásnév - IV: 1

VARGA ? 1447: Sutor, 1497: Warga, ? 1508: Suttor /Sutthor/, 1570: Varga - a latinul és magyarul megnevezett személyek azonossága nem bizonyítható; foglalkozásnév - II: 1, IV: 2, V: 5, VI: 23

VARJÚ 1570: ~ - külső vagy belső tulajdonságra utaló metafora-név - VI: 2

VARSÁNY 1570: Varsán - puszta helynév - VI: 2

VÉG vagy VÍG 1497: Wegh, 1508: Vygh, 1570: Víg - lakhelyre utaló név lehet, ugyanis a korabeli nyelvjárás erősen í-ző /vö.: Nímet/ - IV: 1, V: 1, VI: 7

VEREBES 1570: ~ - valamivel való ellátottsága vagy kedvtelésre, foglalatosságra utaló név lehet - VI: 4

VERES : VÖRÖS 1465: Weres, 1570: Vörös - a két névalak összetartozása bizonyítható a helységek azonosságával; külső tulajdonságra vonatkozik - III: 2, IV: 3, V: 3, VI: 10

VESZTE MIR 1570: ? - a szláv Vlasztimir 'hatalom és béke' egyén név megmagyarosodott formája - VI: 2

VIDA 1570: ~ - a Vitus egyén név rövidült és -a képzős formája - VI: 3

VINCE 1570: ~ - egyén név - VI: 4

VINCENC 1570: Vincesz - a Vince név régies alakja - VI: 7

VIRENCIS 1570: ~ - megfejtetlen - VI: 1

ZALTÁN vagy ZALTÁNI 1570: Zaltán, Zaltáni - puszta vagy -i képzős helynév - VI: 5

ZÁTONY 1570: Záton - lakóhelyre utaló név - VI: 1

ZELE 1482: ~ - puszta helynév - IV: 1

ZOBONYA 1512: ~ - puszta helynév - V: 1

ZOMBOR 1570: Zonbor - puszta helynév - VI: 2

ZSÁK 1570: ~ - foglalkozásra vagy külső tulajdonságra utalhat - VI: 2

ZSITVA 1507: Sythwa, 1570: Zsitva, Zsiva - az utóbbi tollhiba vagy olvasati hiba lehet, mivel az adatok Bajta községből valók, 1507: Johannes Sythwa, 1570: Zsiva János, vagy ugyanaz a személy, de inkább fia vagy unokája, hiszen 1507-ben is fölnőtt volt már; pusztá helynév - V: 1, VI: 2

Kettős családnevek

- 1497: Johannes Chalathoth - a Csala és Tót együtt való használata, nyilván a Csala a megkülönböztető elem
- 1521: Petrus Kyskele - a Kis megkülönböztető neve a Kele családnévnek, jóllehet ez nem fordul elő többször, magyarázata nehéz: talán a kel 'jön-megy' melléknévi igenevéből alakult ősi egyénnev vagy tulajdonságra utaló családnév
- 1570: Pásztor Csobán Mátyás és fia Gyenös - a török összeíró érthetett magyarul, s lefordította a Pásztor családnévet
- 1570: Hagymás Csernák, fia András, testvére Dimitör - vitatható a kettős családnév, amennyiben a Csernák egyéni névnek elfogadható lenne, ezt nem tartom valószínűnek, s a Hagymás nevet ragadványnévnek vélem
- 1570: Kis Cselesz Ambrus - a Kis ragadványnév, a Cselesz szerepelt az önálló családnevek között is
- 1570: Kis Imre János - egyénnevi családnévhez testi tulajdonságra utaló ragadványnév járult
- 1570: Nagy Balás György - az előzőhöz hasonló
- 1570: Mika György Tomás, fia Gergely, testvére Miklós - a teljes egyénnevi családnévhez rövidült és képzett egyénnev járult megkülönböztető elemként

[Folytatjuk]

HAJDÚ MIHÁLY

A KISHEGYESI CSALÁDNEVEK JELENTÉSTANI RENDSZERE

Kishegyes /Jugoszlávia: Mali Iđoš/ családneveinek történetéből negyvenöt évet, az 1851--1895 közötti időszakot vizs-